

Kántor Péter

KIS AMERIKAI ÓDA

1492 óta

olyan sokan fedezték fel Amerikát,
 például a Koren Gabi;
 New Yorkban, a First Avenue-n,
 abban a lakásnak sehogy se nevezhető kis oduban,
 ahol az apró előszoba egyszerre
 nappali, konyha és fürdőszoba,
 a Gabi széttárta a kezét, voilà!
 és van még egy hálófülke is,
 amiben éppen elfér egy ág.
 Hanem a műterem, az hatalmas!
 igazi betonhodály a Brooklyn szélén,
 ott él a Gabi reggeltől estig a szobrai között,
 onnan rohan minden este a sötétben a metróig,
 ott várja a sok nedves agyag,
 amiből kiformázhatja minden szeretetét és dühét,
 minden energiáját,
 azt a hihetetlen energiát, ami az idők cécjén
 Budapesten költözött belé,
 ami kihajtotta Amerikába, New Yorkba,
 ahol a fekete lett a választott színe,
 azt az energiát, ami minden reggel hétkor
 ébreszti, katapultálja a világba,
 és nem hagyja őt nyugodni éjfélig, halálig,
 azt a csodálatos energiát,
 ami nem hagyja őt éhen halni,
 futtatja a lábát, pergeti a nyelvét,
 szabadegyetemekre járhatja és költői estekre,
 szerelmekkel bugyolálja és horzsolja,
 és a fájdalom könnyeit csalja a szemébe,
 amikkel öntözheti a mások növényeit, gazait,
 azt az energiát, amit egyedül érdemes imádni
 fedetlen fejjel és kalapos fejjel,
 ami Barackízt tölt a barackszín márványba,
 sóhajtásra készíti a bronzot,
 és megengedi a Koren Gabinak,
 hogy a szépség koldusa legyen,
 a megalázottak és megszorítottak nővére legyen,
 maga is megalázott és megszorított,
 és fürödjön az örömben, ahogy a verebek a homokban,
 és hülyeségekben higgyen a legtisztább hittel,

és gipszbe ölje egyetlen nem könnyű életét,
és reménykedjen,
és tolja, húzza, formázza és emelje
a maga negyvenöt vagy hány kilójával
azt az irdatlan Gólemet, aminek a neve Amerika.

Békés Pál

MAJOMTÁNC

A Halál a sofőr felé nyújtotta a jegyét. A busztársaság feszes egyenruháját viselő öszülő néger a vezetőülésbe suppedt, és intett, nem, nem vesz át semmit a koszfehér kesztyűbe bújtatott kézből. A Halál előzékenyen tartotta a kék keménypapírt, a sofőr ingadozott, összehúzta szemét, távolról ellenőrizte, igen, érvényes, majd ügyel-bajjal kilyukasztotta a fényes krómnikkel szerszámmal – kézzel nem érintette.

Harmincnégy fok volt odakint, de az új felszálló vastag düftinnadrágot viselt, magas szárú, fűzős cipőt, és a vásott cérnakesztyű meg a szakadt porköpeny kurta ujjá között szürkés fásli borította csuklóját. A fején nyütt, puha panamakalap, karimája alól gyűrött selyemrongy lógott az arc elé, rajta két kerek lyuk a szemnek. Nyakát, tarkóját sál burkolta. Nem látszott ki egyetlen apró bőrfelület, egyetlen hajtincs vagy köröm sem. Szája helyén a selyem a légzés ütemére behorpadt-kisimult, csupán ebből lehetett sejteni, hogy a szedett-vedett holmikból tákolt textiltokban egyáltalán van valaki.

Már vagy hetedik órája haladtunk a sivatagban, Új-Mexikóból föl, Arizonán át, Nevada felé. A sárgásszürke síkságot fűcsomók pettyezték, a lapály fölött izzott, vibrált a levegő. Egy nevenincs településen megálltunk, s míg a busz tankolt, az egyetlen vároteremnyi állomás steril automatáiból az utasok is beszereztek valamit, fehér szivacskenyérből szabdalt, háromszögforma szendvicset, dobozos üdítőt. Amint lehetett, visszamenekültünk a légkondicionált acéldobozba. Csak egy új felszálló toporgott a depó előtt: a Halál.

Rafael nevezte így. A rongycsomó mellérogyott, ő pedig nyomban felpattant, és menekult hátra, a busz farába, segélykérőn nézegetve jobbra-balra. Sietve kapkodtam össze a holmimat a szomszédos ülésről. Úgy szökkent a szabaddá tett helyre és bűjt az üléstámla mögé, mint aki fedezékbe menekül.

– Megismertem! – előrelesett, a panamakalap felé, melynek innen épp csak a pereme látszott, és szinte síkoltotta: – Engem nem ver át!

Borzongtam én is, de azért nyugtattam: a rongyok alatt talán valami szornyű, ismeretlen betegség kelevényei sötétlenek, vagy adódhat más, mégoly gyomorforgató, de azért ésszerű magyarázat. Lassan csillapodott. Ez délelőtt történt. Csak késő este mutatkoztunk be, amikor célhoz értünk; valahogy nem siettük el.

Rafael mexikói volt, kreolszín mesztic, a haja kékesfekete. Szája enyhe ívben lefelé görbült; nem a rosszkedv tette, és nem a rettenet, mely a sivatagi felszálló láttán ráte-